

Citace záznamu

Zuzana Křenková, Zámek Mlýnický Dvůr, Vstupní prostor (místnost č. 01), *Renesanční a manýristické štukatéřství v Čechách a na Moravě* (online databáze), <https://stuky.upce.cz/node/814>, vyhledáno 25. 4. 2024.

Zámek Mlýnický Dvůr, Vstupní prostor (místnost č. 01)

Číslo záznamu: 814

Bližší určení díla: Dekorativní výzdoba klenby vstupního prostoru (místnost č. 01)

Památkově chráněno, č. úskp: 30109/6-3824

Umístění: Místnost č. 01 ve středu dispozice jižního traktu přízemí

Datace: Počátek 17. století (po roce 1612)

Mlýnický Dvůr, zámek, vstupní prostor (místnost č. 01), klenba se štukovou výzdobou (Vojtěch Krajiček, červenec 2021)

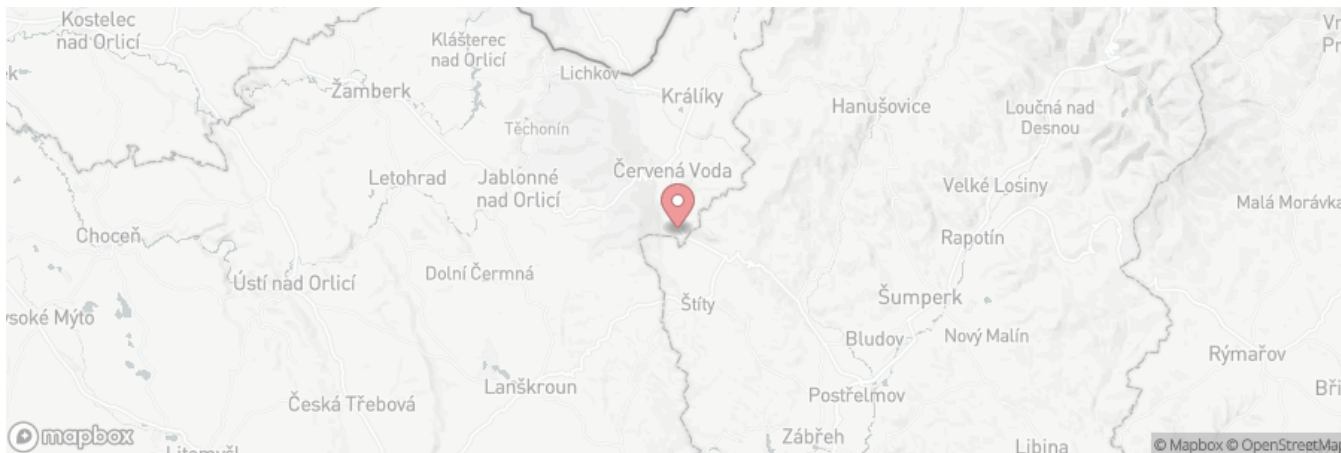
Anotace

Dvoupodlažní objekt renesančního zámku majitelů sklářské huti Schürerů z Waldheimu byl vybudován po roce 1612. V interiéru nevelkého feudálního sídla se zachovala dvojice prostor s autentickým zaklenutím se štukovou výzdobou. Hlavní vstupní prostor č. 01 ve středu současné dispozice jižního traktu je opatřen hřebinkovou klášterní klenbou, kterou člení tři štukové pásy s vytlačovaným florálním dekorem.

Abstract

This two-storey building of the Renaissance manor house, which belonged to the Schürers of Waldheim, who owned the local glass-making factory, was built after 1612. In the interior of this rather small manor house, two rooms with authentic vaulting and stucco decoration have been preserved. The main entrance hall (no. 01), now located in the middle of the southern wing, has a cloister vault with ridges, which is divided by three rows of stuccos with extruded floral motifs.

Kraj	Okres	Obec	Katastr
Pardubický kraj	Ústí nad Orlicí (okres)	Červená Voda	Mlýnický Dvůr
Ulice, čp. / č. o.		GPS	
Mlýnický Dvůr 9		50.004556323038, 16.746841047555	

Technika štku	Materiálová skladba	Povrchové úpravy	Původnost
Vytlačovaný štuk		monochromie (stávající stav) Štukový reliéf je znejasněn mladšími vápennými nátěry.	Původní stav s druhotnými zásahy

Uměleckohistorický popis

Majitelé šilperského (štíteckého) panství založili v místech dnešního Mlýnického Dvora nejprve sklárny, potom dvůr, mlýn a pilu. Sklářny jsou zmiňovány v roce 1481 a znovu k roku 1594 v dokumentu, kterým majitel panství povolil svému poddanému, sklářskému podnikateli Dominiku Schürerovi z Waldheimu, četné svobody spojené s provozem hutí. Dominik patřil k nobilitované rodině původem německých sklářů. Schürerové v Čechách založili a provozovali celou řadu sklářských hutí, známí jsou i činností ve Velkých Kunčicích, odkud Dominik do Mlýnice přišel. V roce 1598 Dominik v Mlýnici vystavěl evangelický kostel, v němž byl později spolu se svými dvěma syny pohřben (zachovány renesanční figurální náhrobníky). Roku 1612 statek Mlýnici koupil a následně nechal vybudovat nové panské sídlo, které zaujalo jižní stranu zdejšího hospodářského dvora. Rok uzavření kupní smlouvy je pro vznik budovy datem post quem, neboť stavba není podrobným dokumentem zmiňována.

Dvoupodlažní, v interiéru trojtraktový objekt na obdélném půdorysu má v podstatě charakter tvrze. Objekt je poznamenán četnými úpravami, výraznější stavební změnou však bylo pouze prodloužení zámku k východu, které lze datovat do počátku 18. století. Stavba si zachovala řadu autentických detailů dokumentujících původní, ne příliš náročné řešení. Vedle kamenných okenních a dveřních ostění se v interiéru sídla zachovaly renesanční klenební konstrukce. Klenba dvojice prostor v jižním traktu přízemí je navíc dekorována štukovou výzdobou.

Hlavní vstupní prostor je situován ve středu současné dispozice jižního traktu (v plánu č. 01). Překlenut je klášterní hřebínkovou klenbou s koutovými lunetami s eliptickými čely. Ve středu klenby se kříží úhlopříčné hřebínky. Z křížení se dále do tří stran rozbíhají hřebínky vymezené pasy, které jsou vyplněné nízkými reliéfními štuky. Štukové pásy nesou kandelábrový motiv složený z jednoduchých rozet ve stylizovaných rostlinných rozvilinách. Klenba byla dodatečně, nejspíše v baroku, upravena. Severní čelo zaklenutí dnes tvoří široká plochá elipsa, která nahradila původní řešení s koutovými lunetami. Stalo se tak jistě v souvislosti s výstavbou nástupního ramene schodiště do patra, jehož vysoký vstupní otvor v severní stěně místnosti si vyžádal výše nasazené klenutí. Spolu s lunetami a částí klenby zmizel i severní hřebínkový pas se čtvrtým dílem štukové dekorace. Štukový dekor je na jednotlivých pasech shodný a podle výsledků restaurátorského průzkumu nebyl, stejně jako klenební hřebínky, barevně odlišen od okolní plochy klenby (Bergerová – Berger 1998). Reliéf jednotlivých pasů štuky je pokryt druhotnými vrstvami světlých nátěrů, které zastírají a poněkud zjednodušují jeho původní modelaci.

Historické zásahy / opravy

Vstupní prostor objektu byl opakovaně opravován, žádný ze zásahů však není dokumentován písemnými zprávami. Restaurátorský průzkum v sondách odhalil nejspíše původní vápennou hlazenou omítku obsahující hrubší částice, která se z části zachovala pod vrstvami novodobějších vyrovnávacích štuků a bílých vápenných nátěrů. Sondáží bylo rovněž prokázáno, že štukové pásy a hřebínky nebyly barevně odlišeny od okolních ploch (Bergerová – Berger 1998).

Literatura

Gregor Wolny, *Markgrafschaft Mähren. Band V. Olmützer Kreis*, Brünn 1846, s. 274–275.

Karl R. Fischer, *Die Schürer von Waldheim*, Prag 1924.

Emil Hošek, Příspěvek k dějinám sklářského statku Mlýnice, *Severní Morava XIX*, 1970, s. 9–15.

Ladislav Svoboda – Jiří Úlovec, *Encyklopedie českých tvrzí II. díl (K–R)*, Praha 2000, s. 473.

Prameny

NPÚ ÚOP v Pardubicích, Michael Rykl, *Mlýnický Dvůr, Obec Červená Voda, okr. Ústí n. Orlicí. Stavebně historický průzkum záměcku. Předběžná nálezoř zpráva*, Praha 1996.

NPÚ ÚOP v Pardubicích, Michael Rykl, *Mlýnický Dvůr, Obec Červená Voda, okr. Ústí n. Orlicí. Stavebně historický průzkum záměcku*, Praha 1997.

NPÚ ÚOP v Pardubicích, Šárka Bergerová – Petr Berger, *Restaurátorský průzkum barevných a omítkových vrstev v interiéru zámku v Mlýnickém Dvoře*, Písečná u Žamberka 1998.

Autoři záznamu

Zuzana Křenková

Datum poslední změny

25.1.2023

Fotodokumentace současného stavu

Mlýnický Dvůr, zámek, pohled na jižní a západní stranu zámku (Vojtěch Krajíček, červenec 2021)

Mlýnický Dvůr, zámek, vstupní prostor (místnost č. 01), severozápadní nároží (Vojtěch Krajíček, červenec 2021)

Mlýnický Dvůr, zámek, vstupní prostor (místnost č. 01), severní stěna (Vojtěch Krajíček, červenec 2021)

Mlýnický Dvůr, zámek, vstupní prostor (místnost č. 01), severovýchodní nároží (Vojtěch Krajíček, červenec 2021)

Mlýnický Dvůr, zámek, vstupní prostor (místnost č. 01), východní stěna (Vojtěch Krajíček, červenec 2021)

Mlýnický Dvůr, zámek, vstupní prostor (místnost č. 01), jihovýchodní nároží (Vojtěch Krajíček, červenec 2021)

Mlýnický Dvůr, zámek, vstupní prostor (místnost č. 01), jižní stěna (Vojtěch Krajíček, červenec 2021)

Mlýnický Dvůr, zámek, vstupní prostor (místnost č. 01), jihozápadní nároží (Vojtěch Krajíček, červenec 2021)

Mlýnický Dvůr, zámek, vstupní prostor (místnost č. 01), západní stěna (Vojtěch Krajíček, červenec 2021)

Mlýnický Dvůr, zámek, vstupní prostor (místnost č. 01), klenba se štukovou výzdobou (Vojtěch Krajíček, červenec 2021)

Mlýnický Dvůr, zámek, vstupní prostor (místnost č. 01), detail středové části klenby (Vojtěch Krajíček, červenec 2021)

Mlýnický Dvůr, zámek, vstupní prostor (místnost č. 01), detail štukového ornamentu (Vojtěch Krajíček, červenec 2021)

Mlýnický Dvůr, zámek, vstupní prostor (místnost č. 01), detail štukového ornamentu (Vojtěch Krajíček, červenec 2021)